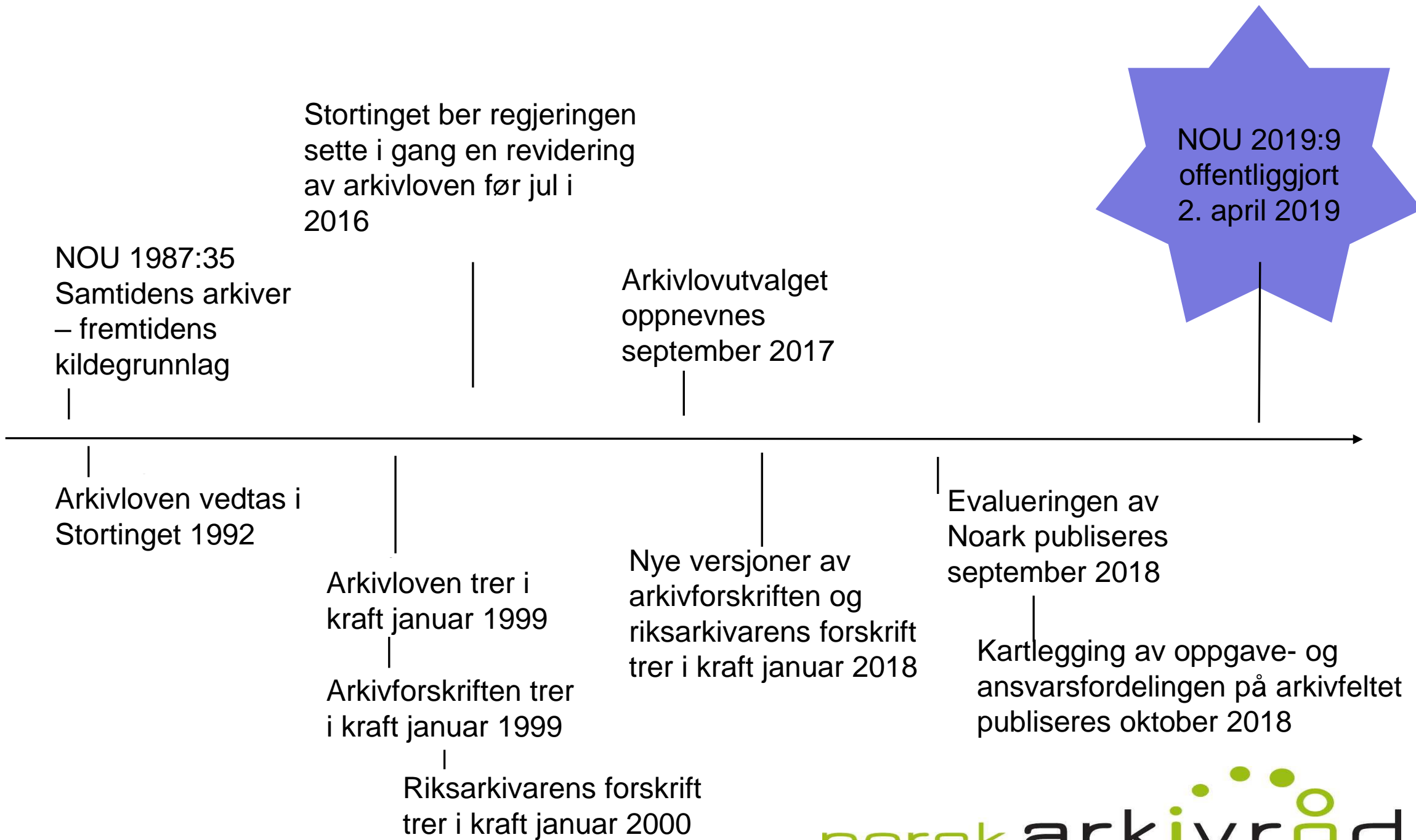

NOU 2019: 9

Fra kalveskinn til datasjø
Ny lov om
samfunnsdokumentasjon og arkiver

Medlemsmøte i Norsk Arkivråd
4. juni 2019

basert på en presentasjon av Emilie Korsvold

Utredningen

- Lovutkast og sammendrag (kapittel 1 og 2)
- Bakgrunn (kapittel 3 til 6)
- Arkivlov for en ny tid (kapittel 7 til 13)
- Produksjon av dokumenter i en ny tid (kapittel 14 til 19)
- Langtidsbevaring og tilgjengeliggjøring i en ny tid (kapittel 20 til 22)
- Kunnskapsbehov, konsekvenser og merknader (kapittel 23 til 25)
- 4 vedlegg:
 - Oslo Economics: Kartlegging av oppgave- og ansvarsfordelingen på arkivfeltet. Rapport 15/2018
 - Menon Economics: Evaluering av norsk arkivstandard. Rapport 81/2018
 - Advokat Cecilie Rønnevik: Konsekvenser av EUs personvernforordning for ny nasjonal arkivlov
 - Maria Galkina og Bendik Bjønnes Johansson: Krav til dokumentasjon i gjeldene lover og forskrifter

Ny forvaltningslov (NOU 2019: 5)

- Viderefører bestemmelse om skriftlighet (§10)
- Regulere helautomatisert saksbehandling (§11)
- Regulere automatiserte saksbehandlingssystemer (§12)
- Endre navn på offentlighetsloven til Innsynslova og flytte innsynsbestemmelsen fra eksisterende lov hit

Sammenligning

av gjeldende arkivlov og
forslag til ny lov om samfunnsdokumentasjon og arkiver

Gjeldende arkivlov

Journalføringsplikt

Arkivplan

Forbud mot å overføre arkiv til
utlandet

Arkivverket

Forslag til ny lov om samfunnsdokumentasjon og arkiver

Dokumentasjonsplikt

Dokumentasjonsstrategi

Åpent for å overføre digital
dokumentasjon til utlandet
(skylagring)

Nasjonalarkivet

Gjeldende Lov om arkiv

Dokument:
ei logisk avgrensa
informasjonsmengd som er lagra
på eit medium for seinare lesing,
lyding, framsyning eller overføring

Arkiv:
dokument som vert til som lekk i ei
verksemd

Forslag til ny lov om samfunnsdokumentasjon og arkiver

Dokumentasjon
informasjon som løpende bekrefter
hvordan en virksomhet,
organisasjon eller person har
handlet, utøvd myndighet eller
utført tjenester og andre oppgaver.
Dette omfatter blant annet
prosesser, beslutninger, handlinger
med rettslige virkninger, samt
vesentlige hendelser og forhold

Arkiver:
dokumentasjon som langtidsbevares
for formål som nevnt i § 1

Gjeldende arkivlov

Bevaring- og kassasjonsbestemmelser

Statlig sektor kan avlevere papirarkiv og digitalt arkivmateriale til Arkivverket

Arkivloven gjelder for offentlige organ (med noen unntak)

Virksomheter kan gis pålegg etter tilsyn fra Arkivverket, men kan ikke straffes økonomisk

Forslag til ny lov om samfunnsdokumentasjon og arkiver

Sletteplikter

Statlig sektor kan kun overføre digital dokumentasjon til Nasjonalarkivet

Loven gjelder også for selvstendige offentlige virksomheter, virksomheter som er eid av (50%+) eller som fatter vedtak på vegne av det offentlige

Virksomheter kan ilegges overtredelsesgebyr ved overtredelse av loven og tvangsmulkt (bøter) dersom fristen for å utbedre pålegg overskrides

Gjeldende arkivlov

Arkivverket har digitalt depot
for kun statlig sektor

Offentlige organ skal avlevere eldre og
avsluttede arkiv til depot, men tidspunkt
for å vurdere administrativ bruk er ikke
definert (før var dette 25-30 år)

23 paragrafer fordelt på fire kapitler

Forslag til ny lov om samfunnsdokumentasjon og arkiver

Nasjonalarkivet skal tilby
digital langtidsbevaring til kommuner
og fylkeskommuner til selvkost

Virksomheter skal minst hvert
fjerde år vurdere om dokumentasjon
er gått ut av bruk (og eventuelt
overføre til langtidsbevaring)

46 paragrafer
fordelt på ni kapitler

Høydepunkter

Utvalgte deler av utredningen

Formålsparagrafen

- (1) Formålet med denne loven er å sikre dokumentasjon om samfunnet som skal kunne brukes til å forstå samtid og fortid, og til å bevare og videreutvikle Norge som rettsstat og demokrati.
- (2) Loven skal særlig legge til rette for å
 - a) fremme offentlighet og demokratisk deltakelse
 - b) drive forsvarlig offentlig virksomhet
 - c) fastsette, fremme og forsvare rettigheter og andre rettskrav
 - d) utvikle kunnskap om kulturarven, kulturelt mangfold og grunnleggende samfunnsforhold
 - e) legge til rette for vitenskapelig forskning og annen granskning
 - f) ivareta enkeltpersoners og gruppers behov for å kjenne egen historie og kultur

Virkeområde

- Utvide virkeområdet til å bli likt som offentlighetsloven

Nåsituasjon

- *Selvstendige rettssubjekter omfattes ikke av arkivlova selv om det offentlige har en eierandel som gir avgjørende styring.*
- *Både stat og kommune fristiller virksomheter og gjør bruk av private til å løse oppgaver på sine vegne.*
- *Skal offentlighetsloven fungere som redskap for en åpen og gjennomsiktig forvaltning, er den avhengig av at forvaltningen har dokumentasjon og arkiver*
- Skal dokumentasjonsbehovet ivaretas må også disse omfattes.

Et utdrag av forslag til hva som skal omfattes:

- staten, fylkeskommunene og kommunene
- selvstendige offentlige virksomheter uavhengig av organisasjonsform
- selvstendige virksomheter hvor det offentlige direkte eller indirekte har en samlet eierandel på mer enn 50 prosent, eller hvor det offentlige direkte eller indirekte har rett til å velge flere enn halvparten av medlemmene i det øverste organet i virksomheten
- andre virksomheter når de treffer enkeltvedtak eller utferdiger forskrift.
- Virksomhet omfattet av første ledd som setter ut lovpålagte oppgaver til noen som ikke er omfattet av denne loven, skal sørge for oppfølging av dokumentasjonsplikter av disse oppgavene

● **Ser dere noen utfordringer med dette?**

Begreper

- dokumentasjon: informasjon som løpende bekrefter hvordan en virksomhet, organisasjon eller person har handlet, utøvd myndighet eller utført tjenester og andre oppgaver. Dette omfatter blant annet prosesser, beslutninger, handlinger med rettslige virkninger, samt vesentlige hendelser og forhold.
- dokumentere: å sørge for dokumentasjon.
- arkiver: dokumentasjon som langtidsbevares for formål som nevnt i § 1.
- arkivinstitusjon: virksomhet med hovedformål å ta vare på og gjøre tilgjengelig arkiver omfattet av loven.

Er disse begrepene gode for å definere det som skal sikres?

Fra journalføring til dokumentasjonsplikt

Plikt til å dokumentere

- Virksomhetens kommunikasjon
- Informasjonssystemer, databaser, registre mv
- Ved automatisert rettsanvendelse
- Avgjørelser mv

Dokumentasjon i fellesløsninger

- Forvaltningsorganer som bruker og skaper dokumentasjon i et felles informasjonssystem, skal avtale seg imellom hvem av dem som har ansvaret for at pliktene etter loven blir oppfylt.
- Er det ikke inngått noen avtale, hviler ansvaret på den som har behandlingsansvaret for personopplysninger, jf. § 22.
- I andre tilfeller (for eksempel hvor det ikke behandles personopplysninger) har eieren av systemet dette ansvaret, det vil si den som har bestemmelsesrett eller eierbeføyelsene over systemet.
- *Annet ledd* hjemler forskrift med nærmere krav til behandling, bevaring og tilgjengeliggjøring av dokumentasjon ved saksbehandling og samhandling i slike felles informasjonssystemer.
- Eksempler på slike løsninger:
 - er fellestjenester for administrative formål
 - Doffin
 - konkurransegjennomføringsverktøy
 - Dette kan være aktuelt i situasjoner hvor kommuner eller private eier det aktuelle informasjonssystemet.

Virksomheter skal ha en
dokumentasjonsstrategi

-
- Virksomheter skal ha en dokumentasjonsstrategi skal vedtas av øverste organ hvert 4. år
 - Ledelsens styringsdokument for dokumentasjonsforvaltning
 - Ses i sammenheng med internkontrollen
 - Skal være ledelsens grunnlag for å
 - fastsette mål
 - Avklare status
 - Vurdere risiko
 - Evaluere etterlevelse

Kan dokumentasjonsstrategi være et godt verktøy?

Plikt til å dokumentere **forvaltningen** av informasjon i databaser og registre

- Hvordan er dette hos dere i dag?
- Hvem forvalter hva?
- Hva skjer ved feil/avvik?

Noark – hva nå?

Noarks skjebne

- Standarden bør forenkles ytterligere
- Kobles til drøftingen av innebygd arkivering
- Er med på at hensynet til offentlighetsloven (off journal) må løses på annen måte
- Arkivverket har startet
- Spørsmål om hva de mener om godkjenning

Er dere enige med lovutvalget i denne konklusjonen?

Skylagring utenfor landets grenser skal være tillatt

Opphever forbud mot overføring av digital dokumentasjon til utlandet

Endringen er også en konsekvens av Forordning for fri flyt av andre opplysninger enn personopplysninger i EU (FFD-forordningen) som er på høring i disse dager.

Er dere klare for å vurderer?

- Om kontrakten er «god nok»?
- Sette opp en tilstrekkelig risiko- og sårbarhetsanalyse
- Gjøre en vurdering av land
- Sikre at du har tilsynsmulighet
- Hvordan sette opp risikoanalyser?

Arkivverket > Nasjonalarkivet

Er dette kun et navnebytte eller betyr det noe mer?

Overføring

- Vurdere administrativt behov for dokumentasjon hvert 4. år
- Slutt på avlevering av papirarkiv for statlig sektor
- Skanning for bevaring

Overføring av dokumentasjon til langtidsbevaring

- (1) Såfremt det ikke er plikt til å slette, skal dokumentasjon bevares varig og trygt når dokumentasjonen eller systemet den er skapt i, går ut av bruk, eller når virksomheten legges ned.
- (2) Virksomheten skal minst hvert fjerde år vurdere om dokumentasjon er gått ut av bruk.
- (3) Kongen kan fastsette at enkelte virksomheter eller typer virksomheter skal overføre dokumentasjon for bevaring på et bestemt tidspunkt, herunder at overføring kan utsettes i lang tid.
- (4) Kongen kan i forskrift stille krav til langtidsbevaringen og gjøre de samme kravene gjeldende for virksomheter som selv tar vare på dokumentasjonen utover 10 år.

Mediekonvertering

- (1) Lagringsmedier og -formater skal være holdbare og muliggjøre bruk av dokumentasjonen.
- (2) Arkiver fra 1950 eller tidligere skal bevares på sitt opprinnelige medium.
- (3) **Arkiver fra 1951 eller senere på ikke-digitale lagringsmedier kan konverteres til digitale lagringsmedier og det ikke-digitale mediet destrueres.** Dette gjelder ikke dersom dokumentasjonen blir mindre tilgjengelig eller originalen har særskilt historisk verdi. Ved sletting av ikke-digital dokumentasjon skal det tas vare på en prøve.
- (4) Kongen kan gi regler om langtidsbevaring av digital dokumentasjon for å unngå informasjonstap, om konvertering av dokumentasjon på ikke-digitale lagringsmedier og om bevaring av prøve av ikke-digital dokumentasjon.

Ny tilsynsmyndighet og sanksjoner

Felles tilsynsmyndighet for offentlighetsloven, forvaltningsloven og arkivlov –
Digitaliseringstilsynet

Overtredelsesgebyr og bøter

Om tilsyn

- Dokumentasjonsforvaltning og arkiver bør ses i sammenheng med pliktene etter offentleglova og forvaltningsloven og omvendt.
- Med unntak for de avgrensede klagerettene i forvaltningsloven og offentleglova, og kontrollen som utføres av Riksrevisjonen og Sivilombudsmannen, er det i dag ingen statlig kontroll med etterlevelsen av disse regelsettene.
- Utvalget foreslår derfor å utrede et eget statlig organ til å føre tilsyn med offentleglova, forvaltningsloven og arkivloven, omtalt som Digitaliseringstilsynet.
- Et tilsyn bør ha konsekvenser

Kultur, justis eller modernisering?
Hvor bør lov om samfunnsdokumentasjon og arkiver forvaltes?

Hva skjer videre?

